

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj

Időkre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
100. óra helyben	1 „

Videkről egy hónapra előfizetési nem fogadhatunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Belső-szénutca 16. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Összör hasábozott garmond sor 6 kr. ara
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse ur. 10.

Nyilttéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala

Budapest, május 22.

(M. A.) A képviselőház tegnapi ülésében terjeszté elő Kerkapoly pénzügyminister az 1874 évi állam költségvetés előirányzatát. Maga az előterjesztés az eddigi budgetek vastos kötetéhez arányosítva csak egy kis füzetből áll, s nem foglal magában egyebet azon elteréseken kívül, melyek a csak nemrég szentesített 1873. évi költségvetés némely tételeinél a jövő évre szükségessé mutatkoztak.

A mi új van a jövő évi költségvetés előirányzatában, azt részletesen előadta a pénzügyminister az előterjesztés kapcsán tartott indokoló beszéde folytán. De előadta azt is, a mi nem új, hanem, fájdalom, már chronicus bajává lett államháztartásunknak; előadta, hogy a jövő év költségvetési mérlegét is több mint harmincz milliónyi deficit ólomsulya terheli! Csoda-e, ha ily prognosticon-nal szemben a ház nem igen volt hajlandó a pénzügyminister urnak még mindig vérmes, bár az eddigiekhez képest meglehetősen alább szállott reményeit osztani; e oda-e, ha a ministeri beszéd végén még az obligat tetszés nyilvánítások közül is

alig egy-kettő merte félbeszakítani a beállott komoly csendet.

Aligha csalódunk, midőn azt hisszük, hogy a ministeri előterjesztés és beszédnek különösen két sarkalatos gyengéje idézte elé e meglehetősen hideg fogadtatást. Maga a deficit létele, sőt nagysága is, önmagában véve, még nem tartozik e körülmények közé. Deficitre el voltunk s el lehetünk készülvé legalább is addig, a míg el nem éri befejeztetését nagy állami beruházásaink zöme. De az már komolyabb, aggasztóbb jelenség, hogy a fennebb megnevezett deficit nemcsak a rendkívüli investitiók tételei közt oszlik meg, hanem a rendes kiadások számlájára is jut belőle mintegy harmincz millió; hogy a deficitet nemcsak új beruházásaink szülik, de az állam rendes jövedelmei és kiadásai közt sincs meg az elkerülhetlenül szükséges egyensúly!

A másik lehangoló körülmény volt az, hogy a pénzügyminister nem tartotta még most idején levőnek, e deficit fedezési módjáról is szólni, a mi körülbelül annyit jelent, hogy újabb adósság-csinálásán kívül maga sem tud egyéb fedezési módot előteremteni. Nem kívántuk mi azt, hogy e tekintetben már most részletes javaslatok, kész tervek terjesztessenek elé; de annyit a költségvetési tárgyalások könnyítése céljából is célszerűnek tartottunk volna, hogy legalább „nagyban és egészben” — ez pénzügyministerünknek kedvencz szavajárása — a deficit fedezetére vonatkozólag is nyújtassék némi tájékozás.

Hibáznánk egyébiránt, ha be nem ismerjük, hogy van az előterjesztésnek némi fényoldala is. Találkozunk nevezetesen a közigazgatási költségek tételeinél több megtakarítással, s a mi ennél nagyobb súlytal bír, mert a javulás csiráját rejti méhében, találkozunk annak beismerésével is, hogy egész adminisztrációnk terén új irány, új rendszer meghonosítását követeli a parancsoló szükségesség.

Bukaresti szemle.

I. Sándor János családi neven Kuza halálát általános részvételt kelt az itteni román pártlapok. A rendpárt főlapja előszámlálja bonfui érdemeit is pl. az unió, a jobbágyság megszüntetése, az egyházi vagy jobban kolostori jószágok világiasítása, polgári házasság sat. behozása. Ezek mind olyan tények, a

melyek Kuza fejedelem nevétől elválaszthatatlanok. A vörösek elhallgatják érdemeit, mert nem bírják halálában dicsérni azt, kit életében annyit rágalmaztak és megbuktattak. Soha párt olyan porul nem járt mint a Bretiano-Rozetté. Hova lettek az arany hegyek. A fényes ábrándok? Kédként széteszlottak. A párt szétforgácsolva, a vezérek egyike Párisból izgat I. Károlyt ellen, kit egykor bálványozott, a másik a pitesti szőlőkből zengi el fájdalmait, a harmadik Lecca ex-ezredes kit Kuza a porból emelt fel, most a bákói szőlőhegyből mondja el a mea culpa, hogy ő német fejedelmet sohasem akart, hogy ő Kuza elfogását a bojároktól nem kapott 20 ezer aranyat. Sic transit gloria mundi... A megbánás meg van, de késő; az események tulszárnyalták ez ábrándpárt legmerészebb álmait. Napoleon bukása magával rántotta őket is. Ma odajutottak, hogy Kuza arczpirulás nélküli nem is dicsérhetik, I. Károlyról pedig mindennap hirdetik, hogy gyűlölik mert német.

Tanulással szolgálhatna e párt története az önök tulzó fogaraszöldi románainak is, kik majmolni szeretik az itteni vöröseket. Mi minket magyarokat illet, mi részvételt gondolhatunk Kuza fejedelemre, mint a ki a mennyire a viszonyok engedték, mindig barátja volt az akkor elnyomva levő magyarháznak. Kötőnőbb emigrans hazánkfiai nem egy ízben látogattak e abban az időben Bukarestbe s általa bár titokban, melegen fogadtattak. Ha a konszlok valaminek nyomára jöttek, akkor ő is tagadásra fogta a dolgot, de valósággal sohasem volt ellenünk. A Garibaldihoz záródókló magyarifuságok valódi jötevője volt s nem egyszer segítette őket hű rendőrfőnöke Marguilomán által, hogy az osztrák konszlok bérenezeinek körmei közül kimenthesse őket. Dunyóv Krivácsi és sokan mások hálával kell, hogy ezt ma is elismerjék. A bukaresti ref. magyar templom alapkövét saját nevével tette le, az iskolák, templomok építését soha sem ellenezte szóval Kuza emléke előttünk méltó, hogy tisztelben álljon. E sorok írójának volt alkalmat több ízben tapasztalni a már néhaiak nemzetünk iránti rokonszenvét. Nyugodjék békével s mi haladjunk tovább.

I. Károly fejedelemnek e napokban egy kedves rokonvendége volt, a szász weimári ifjú herceg, ki Kelet beutazása után Bukarestet is eljött megnézni. Mint Budapesten az angol hercegeket, ép oly szívesen látták itt is az utazó vendéget. A vöröseknek ez igen zokon esék. „A fejedelmi palota előtt tállyák tüztengerében „Die Wacht am Rhein” zendül meg, minden, de minden porosz, semmi sem román, még egy román hymnust sem huznak. Porosz palota-e ez vagy román? Sok nép volt jelen de né-

kifejezéssel élek — hogy egy kis frisitót vegyen magához. Ez megtörténvén, ismét aludni ment.
(Folytatás következik.)

Borszék jeiene és kilátása a jövőre

(Folytatás.)

A fenyőlevél-fürdők, mint a hévviz kezelésnek hatályos kellemes fürdőformái, szintén a fölállítandók sorába tartoznak. Ezek nevezetesen oly esetekben alkalmazandók, midőn a bőrt erősen akurjuk izgatni a nélkül, hogy ezen izgatást nagyon meleg fürdők által kívánókló létrehozni. Különösen az üdült izomesúz, jelentékeny izzadmány nélküli szolgálatja ezen fürdőkre a legkellemesebb javallatok.

A savó, illetőleg tejgyógy mód életbeléptetése szintén terveltetik. Mi magára a savógyógy módra ugyan nem sokat adunk és Braun Gyula tr.-ral azt mondjuk: „Az elmélet a savógyógy mód „észszerűségéről” meglehetősen észszerűtlen, az észszerűségnek külső látszatával megelégszik, mely gyakorlatilag megfontolva ki nem állja a próbát”; hanem annál több súlyt helyeznénk a tejgyógy módnak észszerű alakbani életbeléptetésére. A tejben ugyanis megvan mindaz, a mi a savóban, s ezen felül még tartalmaz sajtanyt, zsiradékot, mézszéleget stb. olynemű anyagokat, a melyekre a savógyógy mód használatára utalások meglehetősen nagy szükség van. Eneklőfogva mi a tejgyógy mód fölállítását látjuk azon czélból, hogy az üde, friss és egészséges tej minden időben elég nagy mennyiségben legyen kapható. Ezen tej itteni élvezetének kétségkívül meg vannak a maga előnyei, részben a hegyi levegő üdős és jótékony hatásban. részben pedig, hogy a tejet szolgálatáló állatok által élvezett hegyi füvek következtében a tej az illatosság- és zamatoságnak

mán hallgatott s ki is tudna érezni, midőn I. Károly fejedelem és Sax Weimar porosz darabokat hallgatnak román zenekaroktól? Itt is süttögták: A népek hallgatása tanulság a királyoknak! Igy kesereg ez a párt a melyik virágvasárnapi pompáva kísérté volt be I. Károlyt Bukurestbe. Mi akkor meg mertük mondani, hogy korán örvendeznek s ezt eskis e nemzet történelméből, mely nyilván hirdeti pártos nyughatatlan lelkületét s ezerszer igazolja azt a román közmondást: „Hordozd a románt vállaidon reggeltől estig s este azon fog panaszkodni, hogy lábai fájnak.” I. Károlynak is ez ma a sorsa. Mindennap merészebben ostromolják palotáját a lapok, valószínűleg azon reményben, hogy a magot csinálnak belőle. A miniszterek, magában bécetik, hogy mind hazaárulók német-magyar befolyás alatt állnak s hazafiak csak is ők, kik respublicát óhajtanak. Hanem azért az idő tulhajt fölöttük. Florescu tábornok katonai díszlakomát rendez a fejedelem tiszteletére; a rendpárt tisztán világosan mérlegeli Európa jelenlegi constellációját s erősebben ragaszkodik most mint bármikor alkotmányához és a dynastiához.

Kérem tehát így megkülönböztetni az itteni pártokat. A vörösek jelszava: „Suntenu sacrificati de Prusia Austriei az az Poroszország feláldozott Ausztriának” s mi természetesebb mint az, hogy nem kell I. Károly, hanem kell spanyolországi közársaság. Mikor szakad el a hur, ki tudná megmondani? Annyi tény, hogy a vörösek véres forradalomra készülnek s nyiltan kimondják, hogy Ausztria befolyását inkább rettegnek, mint egykor a mnszka invasiótól, mert ez katonai volt csak, de amaz irányában ma egyedül állanak. Mare este pericululu! Nagy a veszedelem!! Szegény vörösek!

Törvényjavaslat

az ügyvédi rendtartás tárgyában.

I. Fejezet.

Szervezet.

1. §. Az ország bármelyik ügyvédi kamarája által, az ügyvédek lajstromába felvett ügyvéd, minden bíróságnál és hatóságnál mint ilyen működhetik.
2. §. Az ügyvédek lajstromába felveendő minden teljeskoru magyar honpolgár, ki kimutatja, hogy:
 1. törvényszerű ügyvédi oklevéllel bír (4. §.);
 2. az ügyvédi kamara kerületében állandó lak-helye van, s
 3. vagyona fölött szabad rendelkezéssel bír.
3. §. Megtagadandó a felvétel; ha a jelentkező oly büntett vagy vétség miatt fenytített meg,

bizonyos minőségét és mennyiségét tartalmazza, a mit — bár nagyon tévesen — a hegyi savónak is tulajdonítani szoktak. Mondom azon állítás, mintha a hegyi savó ilyenmő illatossággal bírna, egészen alaptalan; mert azon zamat, mely az ily tejben kétségkívül jelen van a savókészítésnél a tejnek forrása következtében ellilán.

Ezekből világos, hogy mi a tejgyógy mód igen fontosnak, a savógyógy módot pedig csak másodrangúnak tartjuk s ennélfogva csak oly esetben látjuk ennek szükségességét, midőn — egy vagy más ok miatt — az illető a tiszta tejgyógy módot nem képes eltérni, a mi azonban a tejnek borvizzeli vegyítésénél nagyon ritkán fordul elő.

Itt még csak egy pár tervelt dolognak fel-említésér fogok szoritkozni. Ilyenek: valamelyik édesvíz-forrásnak y piaczrai bevezetése és szőlőkut-tal való átalakítása, egy toronyórának alkalmaztatása, hogy az ősszhang — főleg a fürdést illetőleg — meglegyen, a fürdés ideje ne zavartassék össze; Borszéken a betivásár életbeléptetése; a külső rend és házakrai felügyeletre vonatkozólag pontos és szigorú szabályok dolgoztatassanak ki s azoknak pontos megtartására kellő gond fordítassék (a lakások egészséges voltát illetőleg a főfelügyelet a fürdőor-vost illeti, ugy szintén a vendéglőkbeni élelmezés mikánti teljesítése is) És végre a medvebarlangok körül levő helyeknek mulató helylyé való átalakítása. Mondom mindez és még sok egyéb terveltetik és én azt hiszem, hogy ezeknek keresztülvitele csak is időkérdés s még pedig olynemű, a mely annyival hamarabb oldódik meg, minél látogatottabbak lenednek a borszéki fürdők s minél nagyobb bevételt biztosíthatni Borszék számára.

A kopár oldalak befásítása már meg is kezdett, valamint az éji világításra szolgáló lámpák száma tetemesen szaporítottatott.

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

A tücsök a tüzhelyen.

Dickens elbeszélése.

Második csirpegés.

(Folytatás.)

Egyet köhintett, egy perczig újból kalapált nunkáján, s azzal ismét reá gyujtott dalára, a „habó kehelyről” mely rendes kisegítő eszköze volt ilyen emű nehéz helyzetekben.

— És barátunk, atyám, a mi jötevőnk. Tudom ha ki nem fáradok róla beszélni, és róla hallani agy tán kifáradtam valaha?

— Természetesen nem, és van is okod reá, felele Kaleb.

— Oh és mennyi okom! kiáltá a vak leánya y bensőséggel, hogy Kaleb, ki oly annyira tiszta idokból ámitott, nem birt arczára tekinteni, hosszan ldre süte szemeit, mintha leánya kiolvashatta volna ből, ártatlan hazugságait.

— Tehát beszélj nekem ismét róla kedves yám, monda Berta s még sokszor. Arca jószágos s mes kifejezésű. Becsületes, és igaz ő, igen, ugyan. A büszke szív, minden jó tettét a durvaság és lenszer leple alá igyekszik rejtetni, kisugárzik a viggit arczának minden vonásaiól.

— És megnevesíti azokat, — tevő hozzá Kaleb ma kétségbeeséssel.

— És megnevesíti, ismétlé élénken a vak le- y. Öregedek ő, mint Mayetta, atyám?

— A-az, i-igen, monda Kaleb vontatva. Kis- vénebb mint Mayetta, de az nem tesz semmit. —

Oh édes atyám, de igen. Türelmes kitartással uni öregség és gyengeségben, szeretetteljes ápoló-

vagy áll vizsgálat alatt, mely miatt őt a 69 s 72. §§ értelmében, az ügyvédség gyakorlatától el kellene mozdítani, vagy ha már az eddig fennálló törvényes szabályok szerint az ügyvédségtől bizonyos időre avagy örökre eltávolított; és ha ideiglenesen tiltott el, azon idő alatt, melyre a tilalom terjed.

4. §. Az ügyvédi oklevelet Budapesten és Marosvásárhelyen felállítandó vizsgáló bizottságok, az előttük sikerrel letett ügyvédi vizsga alapján állítják ki.

Ezen vizsgáló bizottság az elnökön kívül négy tagból áll.

A bizottság elnökét és helyettesét az igazságügyminiszter nevezi ki minden év elejével, a bizottság többi tagjait szintén minden év elejével felében az igazságügyminiszter, másik felében a budapesti illetékes marosvásárhelyi ügyvédi kamara választja meg, s minden vizsgánál a miniszter s a kamara által kijelöltek közül két-két tagnak jelenléte szükséges.

5. §. Az ügyvédi vizsgára a vizsgáló bizottság csak azt bocsáthatja, ki kimutatja:

1. hogy valamely belföldi egyetemen a jogtudor-ságot elnyerte;

2. hogy a jogi és államtudományok befejezése és az elméleti államvizsgák vagy két szigorlat letétele után, négy évi joggyakorlaton volt. Ezen joggyakorlat kitölthető: bíróságnál, kir. ügyészségnél, a m. kir. kincstári, vagy közalapítványi ügyvédségnél, királyi közigazgatásnál és ügyvédnél.

A kimutatandó négy évi joggyakorlatból legalább egy év a jogtudor-ság elnyerése után és legalább két év ügyvédnél, kincstári vagy közalapítványi ügyvédségnél, töltendő.

Csak azon idő számítatik be, a mely kizárólag a joggyakorlatban töltetett, — kivéve a betegség, katonai szolgálat, és évi szünet idejét, a mely azonban évenként két hónál továbbra nem terjedhet, és az ezt meghaladó idő be nem számítatik.

Bírák, kik az 1. pontban körülírt elméleti képesítvánnyal bírnak, az ügyvédi vizsgára bocsáthatók, ha három éven át mint bírák működtek.

(Vége következik.)

Telekkönyvezés Erdélyben.

Az erdélyi telekkönyvi igazgatóságtól a következő hirdetményt vettük:

Hirdetmény

Tordamegyének azon községeiben, melyek a tordai kir. törvényszék alsójárai, felvinczi, tordai és marosludasi járásbizottságokhoz és a marosvásárhelyi kir. törvényszék szászrégeni járásbizottságához; Háromszék és Felső-Fehérmegye azon községeihez, melyek a sepsiszentgyörgyi kir. törvényszék sepsiszentgyörgyi járásbizottságához tartoznak; a marosvásárhelyi kir. törvényszék marosvásárhelyi járásbizottságához tartozó sz. kir. Maros-Vásárhely városában; továbbá: Kolozsmegyének a kolozsvári kir. törvényszék kolozsi járásbizottságához tartozó Kara és Pata, végre Belső-Szolnokmegyének a dési kir. törvényszék bethleni járásbizottságához tartozó Felső-Oroszfalu községekben elkészült telekkönyvi munkálatok, illetőleg felvett telekkönyvi jegyzőkönyvek közzététele iránt.

A nagyműltatás m. kir. igazságügyi miniszterium folyó 1873. évi április hó 17-ről 13312 sz. a. kelt rendelete folytán, az alább megnevezett telekkönyvi munkálatokra nézve a következők tételnek közzé:

1.

Az új telekkönyvek behozatala céljából a helyszínelés teljesen befejeztetett:

a) Tordamegyének a folyamatban levő felmérés miatt; nem helyszíneli Kisbánya és a hozzátartozó havassa s Ércpatak kivételével azon községeiben, melyek a tordai kir. törvényszék kerületi alsójárai kir. járásbizottságához tartoznak; ugyint: Alsó-Jára, Alsó-Füle, Alsó-Podásza, Alsó-Szolcsva, Asszonyfalva, Bedel, Berkes, Bikalat, Borév, Felső-Füle, Felső-Füle havassa, Felső-Podásza, Felső-Szolcsva, Gyertyános, Hagymás, Hódút, Kákova-Ivánfalva, Kis-Fenes, Kis-Oklos, Magura, Magyarország, Magyar-Léta, Nagy-Oklos, Oláh-Léta, Oláh Rákos, Pusztá-Egres, Runk, Ruha-Egres, Szent-László, Szurdok, Süt-meg, Torockóváros, Torockó-Szt.-György, Ujfalu (Lunka), Viday.

b) A fenn megnevezett megye azon községeiben, melyek a tordai kir. törvényszék kerületi felvinczi járásbizottságához tartoznak, u. m. Alsó-Füged, Felső-Füged, Maros-Déce, Soos-Szent Márton és Vajdaszeg.

c) Ugyanazon megye azon községeiben, melyek a tordai kir. törvényszék kerületi tordai járásbizottságához tartoznak, u. m. Alsó-Detrehem, Aranyos Lóna, Bányabükk, Csűrlye, Egerbegy, Felső-Detrehem, Felső-Peterd, Gyéres, Gerend, Gyéres-Szent-Király, Indal, Keresztes, Komjatszég, Koppánd, Közép-Peterd, Mikes, Magyar-Peterd, Magyar-Szilvás, Mező-Bód, Mező-Nagy-Csán, Mező-Orke, Pusztá-Csán, Pusztá-Szt.-Márton, Pusztá-Szt.-Király, Szelistye, Szind és Tur;

d) ismét Tordamegyének a tagosítás miatt nem helyszíneli Dátos községe kivételével azon községeiben, melyek a tordai kir. törvényszék kerület maros-ludasi járásbizottságához tartoznak u. m. Gerend-Keresztur, Hadrév, Kis-Ikland, Magyar-Dellő, Maros-Bogát, Maros-Kecze, Maros-Lekence, Maros-Ludas,

Maros-Orbó, Mező-Ujfalu, Mező-Pete, Mező-Záh, Mező-Záh, Mező-Szengyel, Mező Keménytelke, Mező-Bodon, Mező-Szakál, Mező-Sályi, Mező-Czikud, Mező-Kook, Mező-Tóhát, Mező-Szent-Jakab, Nagy-Ikland, Oláh-Dellő, Szent-Margita;

e) végre ugyancsak Tordamegyének — Palota, Polka, és Sárpatak tagosítás miatt nem helyszíneli helységek kivételével — azon községeiben, melyek a marosvásárhelyi kir. törvényszék kerület szászrégeni járásbizottságához tartoznak, u. m. Adorján, Alsó Köhér, Alsó-Oroszi, Alsó-Répa, Alsó-Idécs, Abafája, Bala, Berecztelke, Déda, Disznajó, Erdő-Csinád, Erdő-Szakál, Erdő Szengyel, Falfalu, Felső Köhér, Felső-Oroszi, Felső-Idécs, Füleháza, Geronyeszeg, Göde és Mesterháza, Görgény-Hudak, G.-Úvegesür, G. Oroszfalu, G.-Sakna, G.-Szt.-Imre, Héttükk, Holt-Maros, Idécs-pataka, Kakucs, Kázsva, Kincses, Kis-Ilye, Kis-Szedes, Körtvélyfája, Körtvélykapu, Liget (Dombrával), Libánfalva, Lóvár, Magyaró Maros-Hudák, Maros-Kövesd, M.-Péterlaka, Maros-Jára, Magyar Böl-kény, Magyar Fülöp, Magyar Régen, Majos, Nagy-Szedes, Oláh-Nádas, Oláh-Telek, Oláh-Bölkény, Oláh-Tópicza, Orsova, Orosz Idécs, Petele, Keresztur, Pusztá-Almás, Ratosnya, Radnótfája, Sároberke, Szász-Régen, Soropháza, Sós Szt.-Márton, Szent-Mihálytelke, Toldalag, Unoka, Vajda-Szt.-Ivány, Véc.

(Folyt. köv.)

Kerkápoly Károly pénzügyminiszternek a képviselőház f. hó 21-iki ülésén tartott beszédének kivonata.

T. ház! Mielőtt a választáshoz fogódnak, talán nem lesz hiba részéről különösen azon lehetőségre való tekintettel, hogy a szavazás tartama alatt a képviselő urak közül többen eltávozhattak, felhasználni ez alkalmat az 1874-ik évi költségvetésnek bemutatására. Midőn ezt teszem, kötelességemnek tartom minden-kelőtt a formára vonatkozólag, melyben az ez uttal megjelenik, egynéhány észrevételt elmondani.

Méltóztatnak tudni, hogy a legközelebbi költségvetés tárgyalása nem oly nagy idővel ez előtt érte el befejezését. Méltóztatnak tudni azt is, hogy ezen hosszas és beható tárgyalások, melyeknek az alapjául szolgált, körül belül mindannyiunkra kötelezőleg megszabták az irányt, mely egyelőre a költségvetések elkészítésénél és egyáltalában az államháztartási irányzatnál szem előtt tartandó: egyfelől lehető takarékoság a kiadásokban, másfelől lehető emelés a fedezetnek, a nélkül, hogy ez az adózók különös terheltségével történjék. — Ez azon kettős ut, mely a mindannyiunk által közösen öhajtott célra, t. i. az államháztartásban a súlygyen helyreállítására vezet bennünket a lehető rövid idő alatt. A kormány kötelességének tartotta, dacára a rövid időnek, mely azon költségvetés megszavazása és emennek elkészítése között esett, mindkét irányban megtenni, a mi lehetséges volt. Sokat természetesen ezen rövid idő alatt nem tehetett, mind a mellett az eredmény, a mi ezen az uton elértet, nem semmi: nem, sőt nem is jelentéktelen. De erre később fogok visszatérni. Most a formáról akarok szólni.

Ezután szóló előadja, hogy a jelenleg bemutatott költségvetési füzetben csak azon eltérések vannak felvéve, melyek szemben a 73-iki költségvetésben felmerülnek. Ezután szóló részletesen elősorolván az előterjesztett budget egyes tételeit, következőleg fejezi be beszédét:

Nem most az ideje, legalább az én felfogásom szerint annak, hogy a 31 millió ffrtal mutakozó deficit miként leendő fedezéséről szóljunk. Előbb még a kiadásoknak kell végleg megszavaztatniuk, előbb nem egy kérdésnek kell még tisztába hozatnia, a melynek miként leendő megoldásától függ a födözet miként leendő eszközölésének inkább célszerű, vagy kevésbé célszerű módjának megtalálhatása.

Azt hiszem, a legelső feladat az itt előirányzott kiadásokat megírni, azokat vagy így, a mint itt előirányozták, avagy módosítva megállapítani. Ha egyszer megállapítják, előbb leszünk az időben is, nagyobb lesz a tájékozottságunk, következőleg több alapossággal szólhatunk a fedezés módjához, annak miként leendő eszközöléséhez.

Egyet azonban mondhatok, jelesen azt, hogy elérkezettnek látom az időt, hogy mihelyt lehet, azonnal megszüntessük azon eljárást, a mely minden egyes szükségre új adóssági címet teremt; ugy hogy a magyar államadósságok listája ma-holnap meglehetősen hosszú és számos tételű leendő. Ezen speciális hiteleknek, ezen mindig — újabb és újabb firmáknak teremtése, melyek mindegyikének meg kell honosulnia a pénzpiacra, az egy monddjam magukat megismertetni és accreditálni; továbbá adósságaikkal azon örökös törlés, mely mellett, hogy kifizettük a kapott 75-et, 100-at kell költenünk: jóra nem vezethet.

Ezekről egyébiránt, t. ház, szóljunk tüzetesen akkor, midőn a hiány végleg meg levén alapítva, födözése módjáról kell gondoskodni.

Most még csak egyet (Halljuk! Halljuk!). A t. ház már elhatározta, hogy a földadó catasterre vonatkozó törvényjavaslat előleges tárgyalása céljából speciális bizottságot fog szombaton választani. Ezen bizottság működésével, annak a törvényhozás leendő

fölúlvizsgálásával és ez alkalommal a javaslatnak netalán törvényerőre emelésével meg lesz téve az első lépés a nagy műre, a melynek nevét annyit hangoztattuk, a melyet annyiszor emlegettünk: az adóreform nagy művére.

Azt tartom, hogy az országnak előbbrevitele céljából alig lehet a szükségleteket jelentékeny mérvben alászállítani, mert ha ez irányban egy helyütt tehetünk is valamit, egy más helyen bizonyosan előáll a parancsoló szükség, mely magát nem fogja elodáztatni engedni, és így földadatunk, a fokozódott szükségletnek megfelelő födözetéről gondoskodni.

Annak, hogy a nemzet ezt meg is bírja, módja van.

Tekintve t. i. a most létező erőket, a feladat az, hogy ezen most meglevő erőket a lehetőségig egyenlően legyenek megterhelve, a másik pedig az, hogy ezen erőket fokoztassanak. Ez többé nem fináncziális feladat, közgazdasági munkát, olyan, melynél az egész kormányzat, annak minden egyes szakmája megtalálja a maga szerepét, a maga dolgot és feladatát, s a mely a törvényhozásnak egész gondját veendő igénybe.

A miért a kormány ily gyorsasággal, ily hamarítva a költségvetést 1874-re már most előterjeszteti bátorodik, ennek oka éppen abban van, hogy azon munkálatokra, melyek az ország emelésére célszerű anyagi emelésére céloznak, sértetlenül és intakte őrizze és óvja meg ezen ülésszak másik felét a jövő őszi és téli hónapokat.

Tegye a t. ház az által, hogy ezen költségvetés letárgyalását mielőbb elvégez, tegye a t. ház az által, hogy a miniszterelnök ur által éppen beterveztett törvényjavaslatokon kívül az adóreform alapját képező földadó-törvényjavaslatot is törvényerőre emeli, és a pénzügyi kormányzatnak lehetővé teszi a praktikus munkára már ezt a nyarat is felhasználni, tegye a t. ház lehetővé, hogy az erőket fokozására tetteket tenni nekünk lehetséges legyen. (Helyeslés jobbfelől.)

A károlyfehérvári status gyűlés utasítása az igazgató tanács részére

(Vége)

16. §. Az üresedésbe jött püspöki javadalmak leltár melletti átvételénél s átadásánál, valamint az üresedésben levő püspöki szék ily javadalmak jöve delmeinek kezelésénél a káptalan hozzájárulásával teljesíti mindazt, mi hasznosnak, szükségesnek mutatkozik. A birtokálladék és leltár épségben tartása fölötti folytonos és közvetlen őrködés az egyházmegyei tanácsot illetvén.

17. §. Felügyel, hogy a kegyurak kötelességei pontosan teljesíthetők.

18. §. Az egyházmegyei tanács, mint felülvizsgáló hatóság határoz mindazon panaszok és folyamodások felett, melyek az esperesi tanácsok végzése s intézkedései ellen nyújtanak be.

19. §. Szükség esetében rendkívüli egyházmegyei gyűlés összehívását eszközözi.

10. §. Az egyházmegyei tanács tagjai mindazon határozatát, melyhez szavazataikkal járultak, egyenként felelősek. A tanácsülés jegyzőkönyvében tehát, midőn véleménykülönbségek forognak fenn, az egyes szavazatok mindenkor névszerint kiteendők. Érvényes határozathozatalra rendszeren az elnökkel együtt 5 tag, vagyont illető fontos és más ügyekben az elnökön kívül 6 tag jelenléte kívántatik.

21. §. Minden tisztviselő számára az igazgatótanács részletes utasítást fog adni, valamint a maga ügyrendjét is elkészíti, s mindezeket utólagosan a közgyűlés elé terjeszti.

22. §. Az igazgató tanács működését azonnal megkezdzi s a megszüntetett kath. bizottság teendőit átveszi.

23. §. Feladata leendő az igazgató tanácsnak az előleges lépéseket és netalán szükséges előmunkálatokat megtenni arra nézve, hogy a kath. vallási tanulmányi, ösztöndíj s egyéb alapok és alapítványok, melyek jelenleg államkormányzati közegek által kezeltetnek, a status gyűlés jelen határozatai és utasítása folytán az igazgató tanácsnak átadásának, azok pontos számbavétel után leltárba foglaltassanak s az igazgató tanács kezelése alá vétessenek.

24. §. Gondoskodik az igazgató tanács arról is, hogy az erdélyi rom. kath. egyházmegyei illetőleg ennek alapjait, iskoláit tárgyaló levéltára a volt erdélyi országos kormányzat levéltárával mult század óta egybe levén elegyítve, az egyházmegyei illető levéltár elkülöníttessék s az igazgató tanácsnak rendelkezése alá kiadások s azon levéltár az igazgató tanács székhelyén Kolozsvárt, a végre az egyházmegye valamelyik középületében elhelyeztessék, gondoztassék.

25. §. Ezen eljárásairól az igazgató tanács az egyházmegyei közgyűlésnek jelentést tesz, és szükség esetében rendkívüli közgyűlés egybehívását indítványozza.

Maros-vásárhely, 1873. máj. 18-án.

Tisztelt szerkesztő ur!

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által az erdély-részi rom. kath. középtanodák

megvizsgálására kiküldött biztos Mészáros Nándor kir. tanácsos f. hó 15 és 16-án a helyi rom. kath. gymnasiumot is szerencsésül látogatásával. E tudósítással kapcsolatban szerencsés intézkedésnek nyilvánítom, midőn az oktatásügy — eltekintve minden felekezeti jellegtől — az államkormány részéről is kellő figyelemben részesül és a közélet minden ágában nélkülözhetlenné vált nyilvántartás körébe vonatik, melynek erkölcsi hatása mind a tanulókra, mind pedig a tanári karra kétségbe nem vonható. — De még sokkal szerencsésebbnek tartom a választást, mely Mészáros Nándor ur személyét találta, kinek megjelenése és megatartása csak nemesséte bennünk a fogalmat, melyet magunknak egy elismert nevezetességtől tanfőrről alkotunk. Ha tanodánk felekezeti jellegéből önkényt folyó következtetések csupán a közönyösség határait szabták is elének a vizsgáló biztos ur küldetését illetőleg, e határokat szükségképpen át kellett lépnie az elismerésnek, melyet a biztos urnak az egész tankörre kiterjedt alapos ismeretével párosult szívéllyességétől senki meg nem tagadhat.

Tanodánk minden helyiségeit és osztályait rendre vizsgálva és minden egyes tanárnak előadásait, nemkülönben az ifjuságnak feleleteit rendre ki hallgatva, körünkől folyó hó 16-ikán megelégedéssel távozott.

Z.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, máj. 24.

A francia miniszterválságra vonatkozólag megjegyezni kívánjuk, hogy Jules Simon (oktatásügyér) s Goulard (belügyér) kiléptek a kormányból, Four-ton volt közmunka miniszter pedig a cultusügyet vette át, mely a közoktatás ügytől külön választott. A kormányba beléptek: Périer Kázmér (belügy), Waddington (közoktatás) és Berenger (közmunka.) — A kormányváltást a „J. des Debats“ üdvözlöi, s az új miniszterekben a conservatív köztársaság végleges megalapításának zálogát látja.

Navarro ezredes, kinek csak 1200 katonája volt Dorregary 3000 karlistával megtámadta Puerta de Kraunál (Estiella mellett). A karlisták 150 halottat veszítettek, de a köztársaságiak vesztesége kétannyi. Maga Navarro ezredes is a karlisták fogságába került. — Újabb táviratok szerint a kormány-csapatok visszatörték a karlisták győzelmét, mert Geronánál a republikánus sereg fényes győzelmet aratott Sabalav karlistáin.

Az angol parlament máj. 17-iki ülésében tárgyalta Mill indítványát az államegyház megszüntetésére vonatkozólag. Az indítvány indoklásában ki volt mondva, hogy az állam és egyház közti jelenlegi viszony sérti a vallási egyenjogúságot, hogy az állam és egyház közötti összeköttetést fel kell bontani. A javaslatot támogatta a skóciai liberális képviselő Laren. Gladstone a javaslat ellen szolt, melyet nemcsak mint magában véve elvetendő, hanem egyszerűsöd mint teljesen időszerűtlen és tárgyalásra még meg nem érett, mellőzni kívánta. A javaslat végre 356 szavazattal 61 szavazat ellenében elvetett.

A porosz országgyűlés gr. Roon miniszterelnök által felolvasott, következő trónbeszéddel záratott be máj. 20-án:

Magas, nemes és tisztelt urak az országgyűlés mindkét házából!

A birodalom országgyűlésének ő felsége a császár és király által parancsolt bejárásával a jelenlegi ülésszak véget ér. Mi nagy megelégedéssel tekinthetünk arra. Gazdag lévén fáradoalmas munkában, valamint becseljes eredményekben, a törvényhozásnak csaknem összes ágazataiban, kiváló helyet foglal az el a porosz országgyűlések ülésszakainak sorában. A belügyreformja, melyre évek óta törekedtünk, de a mely az ellentétes véleményharcok által lón feltartóztatva, első és alapos részében lefejezésre jutott. Im már teljesülni látszik azon remény, hogy az előbb ellentétesen működött erők közösen és hazafiasan kezét nyújtandnak arra, hogy ama mű az országra áldáshozóvá alakítsák.

Nem kevésbé élénk harcok kísérték azon fontos törvényjavaslatok tárgyalását, melyekkel az államnak a nagy egyházközösségekhez való viszonyai az eddigig világozabban és szilárdabban szabályoztatnak. Ő felsége kormányja ragaszkodik azon szilárd bizalomhoz, hogy ezen törvények a különböző vallásfelekezetű alattvalók közötti valódi békét előmozdítani és az egyházat oda vezérelni fogják, hogy egyedül az isteni parancs szolgálatának szentelendi erejét.

Köszönet az állam szerencsés pénzügyi helyzetének és az országgyűlés házai készségének, az államköltségvetés megszavazása által a népesség és kormányzat szükségletei minden irányban jobban ki vannak elégítve, mint bármikor előzőtt. Az osztályadó átalakítására vonatkozó törvények, az örökösödési adó szabályozása és némely bélyegilletékek megszüntetése vagy mérséklete a tetemes könnyebítés mellett névszerint a kevésbé vagyonos néposztályra nézve, biztosítandják az adóteher egyenletesebb felosztását.

Az államhivatalnokok helyzetének javítása által az államügy eredményes kifejezése újabb kezeséget nyer. Az önk által az államkormányának adott

felhatalmazás, a vasúthálózat tetemesebb kiterjesztésének kivételére vonatkozólag, az örvendetes lendületnek indult forgalmi életnek és az ország védképességének — annak minden részében — válandó javára.

Uraim! A jelen állásnak előreláthatólag az utolsó azon törvényhozási időközben, mely egy nevezetesen, Porosz- és Németországra nézve nagyjelentőségű időben vette kezdetét, és melynek vala fentartva, amaz időszak dus eredményeit és gyümölcseit a porosz birodalom külön feladatai tekintetében is értékesíteni.

Ha ezen törvényhozás minden irányban sikeres folyamatot mutathat fel, ezt mindenek előtt az államkormány és országos képviselő közötti bizalomteljes összeműködés szellemének kell köszönni, mely amaz idő magaslatos eseményei által hatalmasan életkeltetett és erősített. Annál örvendesebbek a gyümölcsök, melyeket ezen szellem uralma az immár befejezett törvényhozási időközben hozott minél jogosultabb azon remény, hogy a porosz nép a jövő országos képviselőre való, közelálló választásoknál ugyanazon hazafias érzület által fogja magát vezetni engedni, azon érzület által, mely az ő felsége kormányával való szilárdabb és bizalomteljes közösségekben hazánk valódi jólétének és virágzásának minden oldalról való előmozdítására törekszik.

Császár ő felsége, legkegyelmesebb királyunk és urunk legfelsőbb meghagyásából az országgyűlés ülészekat bezártnak nyilvánítom.

XIX-dik közlemény*)

a „Székely pályadíj” alapról.

A mai közlést a mai posta által Udvarhelyszék alkirálybírája Tibád Antal úrtól jött tekintélyes összeg tette indokoltá és szükségessé. Táviratban ezt írta hozzám tegnap az anyaszék derék igazgató tiszte: „A székely pályadíj-alapra hozzám eddig begyűlt 205 frt 75 krt, ma postára adtam; a bejelentett, de még be nem fizetett, az adakozók névsorával együtt csak június első napjaiban küldhetem meg, mely alkalommal az ügyre vonatkozó némely észrevételeimet is megfogom írni kezdeményező kedves székely atyáknak.” Ma pedig május 23-ára a pénz is elérkezett s én azt siető gyümölcsötetés végett azonnal az e héten gyűlt kisebb összegekkel együtt a takarékpénztárba tettem. E nyilvános közlést fogadják előleges megnyugtatól azon udvarhelyszéki hazánkfiak, a kiknek buzgó adakozásából e szép összeg gyűlt és a kiknek nevét ezáltal még a magyar olvasó világgal meg nem ismerethet; de mit június elején okvetlen tenni fogok. Most legyen elég hálám kifejeztem, mind a nemeslelkű adakozók, mind a szives beküldő iránt, a kik bőkezű adományukkal az ügynek új lendületet adtak s a nemzeti cél elérésére tetemesen befojtak.

Hasonlóképen gyulafehérvári törvényszéki bíró Györfy Titus ur az ügy iránti hazafiai lelkesedése által indítatva, körében és törvényszéki tisztviselő társai között ívet nyitott, valamennyien aláírtak s az így gyűlt 32 frtot a kitűzött nemes cél hová hamarabb elérésének óhajata kíséretében beküldötte. Az adakozók nevei ime itt vannak:

Joksmán Nándor 2 frt, Hentes Gábor 1 frt, Slafkovits Jakab 2 forint, Szalánczi László 1 forint, Zsák István 1 forint, Comanescu Sándor 1 frt, Györfy Titus 2 frt 50 kr, Pogácsnik Miksa, Roth Keresztély, Tornya Endre, Elthes Jakab, Cicieniu János, Rajnay Ignác, Dánfy Károly, Kovács Elek, Gazda János, Biró Már, Fröhlich Gyula, Norák Ferencz, Herczeg Lajos mind egy-egy forintot, Barbu Miklós, Gajzágó Tivadar, Kiss Bálint, Nagy Lipót, Dregan János, Velican Sándor, Greiss Károly, Lőrök Ignác, Jenei István, Petitia Rubin, Csoma Béla, Kocsis Mihály, dr. Reiner Gyula, Apolczán, Roska, Mihályi Béla, Vársárhelyi János, mind ötven 50 krt. Fogadják meleg hálám az egykori rdélyi fejedelmi fővár snak tudománykedvelő magyar királyi törvényszék tagjai egyenként és összesen a tudományokhoz ez áldozattal. Hogy Themisnek és Minervának annyi tisztelőjét egyesíteni nagában dicsőségire válik a fehérvári törvényszéknek!

Az én ivemen irtak alá e héten: Tordáról Székely Miklós 1 frt, Simon Kálmán 2 frt, egy maroszei Primor, a ki névtelen kíván maradni s a magát Etele — Ellák — utódnak tartja, nemzeti dicsőségéért, a mint magát kifejezte, adott 2 frtot, ájálva, hogy szűk pénzügyi viszonyai miatt tizannyit nem adhat. Özevgy László Ferenczné ura, néhai férje kásonjakabfalvi László Ferencz emlékére és ávöllevő fia nevőkben adott öt frtot, százszoros áldását kérve az égnek a szent célra! Az isten tartja meg e nemzeti hűségét és őseik iránti hő ragaszkodást székelyeinkben, sokáig, századokon át. A mig z meg lesz, a magyar király ne féltsé birodalma keleti határait! Ne aggódjék, hogy az újabb idők s ömörülőni vágyó nemzetiségek küzdelmeinek hulláma-ja összezsop az erdélyi magyarság feje fölé.

A ma takarékpénztárba tett 247 frt 75 krt az eddigiehez adva, betéte van 3484 frt 70 kr, eh-

hez csatolva a még befizetetlen levő 96 frt 98 krt. az egész pályadíj alap tesz 3581 frt 68 krt.

Midőn eddig érkeztem közleményem megírásával, meghozta a posta kalocsai éresek Hayald Lajos ő nagyméltóságának május 19-én kelt s engem igen megtisztelő örvendetes levelét, melyben tudósít, hogy a székely pályadíj alapra ötszáz forintot indított el, mi nem sokára Mikó gróf ő nagyméltósága útján jutand kezemhez. Sietek ez örömhírt Erdélyrészeknek s főleg a derék székely nemzetnek megmondani! Tehát kevés híján a második száz arany! Tehát ki van a székely pályadíj alapra négy hónap alatt négy ezer forint! Magyarországnak is meg van most e kérdésben mecsze belátó gróf Mikó-ja! Ehre wam Ehre gebühret... A nagy elmék gondolatáiban találkoznak. Themistokleést és Miltiadeust dicsősége nem hagyta aludni... — — — jövőkor többet. Most mondjunk lángelmű s kifogástalan jótekonyságu magyar főpapunknak egy szívből jövő „éljen”-t!

Kolozsvárt, május 23-án 1871.

Jakab Elek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, máj. 24. 1873.

— A hohnapi tüzoltó ünnepély első vendége, a szebeni tüzoltó-egylet küldötte, a derék Liender vezetése alatt, számszerint 12-en, ma délelben városunkba érkeztek. A Biasini szállodánál helybeli tüzoltóink s díszes közönség éljen kiáltásokkal fogadta az érkezőket, kiket társai nevében Minorich Károly főparancsnok szíves üdvözléssel fogadott, mire a ezeniek vezetője németül válaszolt. — Isten hozta őket városunkba!

— A kolozsvári nyomdász testület által a felállítandó munkaképtelen nyomdászokat segélyező egylet javára pünköszt másodnapján a „Nemes” kertben rendezendő zártkörű táncszívalom egyike lesz a legkedélyesebb mulatságoknak. E szép reményekre jogosító ünnepélyen két zenekar fog közreműködni s a rendező bizottmány mindent elkövet, hogy e vigalmat minél élvezetesebbé tegye. A kitűzött nemes cél is kiválóan megérdemli, hogy minden ügybarát segédkezett nyujtsa a mulatság minél kedvezőbb lefolyására.

— A m. t. akadémia máj. 20-iki ülésén a következő pályadíjak tűzettek ki: a Marczibányi-féle 80 arany. „A magyar költők használatáról” szóló pályakérdésre a Gorove-féle 30 db arany e kérdésre „Regény és drámairoknak történeti személyek föltüntetése” szabad-e s mennyiben a köztudalomtól eltérni? A Nádasdy-díj a jövőre nemcsak történelmi, hanem a jelen életből vett költői beszédek is pályázhatnak. Fogarassy János ide 500 frtos ajánlatát a csángó magyar nyelv tanulmányozására fogják fordítani. A Gorove-féle egyik díjat (60 arany) négyévi időközre tűzik ki ily kérdésre: „A magyar irodalom és művészet története Mátyás királytól a mohácsi vészig.” Gr. Lónyay 100 drb. aranyat ajánlott föl „A vicinális vasutakról” szóló értekezésre. E díj szintén a jövő évre tűzetik ki.

— A magyar akadémia nagygyűlése mindekelelőtt a tagválasztásokkal foglalkozott. Igazgató tanácsai taggá megválasztott: Pulszky Ferencz. Az I. osztályba megválasztottak: b. Rudics József tiszteleti taggá, Bartal Antal lev. taggá, Overbeck, Lechner G. W. Kurtius György, Scheffner külső tagokká. A II. osztályba megválasztottak Heszlmán Imre, Frankl Vilmos, Szilágyi Sándor, Knauz Nándor rendes tagokká, Apáthi és Matlekovics levelező tagokká, Gladstone, Patterson, és Trinkera külső tagokká. A III. osztályba megválasztottak: Jedlik Ányos tiszteleti taggá, Frivaldszky, Szily, Lenhossek rendes tagokká; Bielz, br. Fötvös Loránd, Wartha V. lev. tagokká. Bernard Kolos, Hyrtl József, Petroval József, Rose Gusztáv, Thomson Vilmos, Virchow Rudolf külső tagokká. Végül a második osztály titkárává egyhangulag megválasztott Frankl Vilmos, az osztálynak eddigi buzgó és munkás helyettes titkára.

— Gr. Bethlen Camillo Nagy Teremiről igen szép szarvasmarhakat küldött fel a világkiállításra; tegnap volt alkalmunk városunk egyik vendéglőjében megtekinteni e szép, mondhatók rendkívüli állatokat, de alig hisszük, hogy a világkiállítás ezeknél szebbeket mutathatna fel. Különösen meglepi nézőjét a 4 darab 5-7 éves tehén mellett az alig 2 éves, de egészen kifejlett bika.

— Cuza exfejedeleme. Heidelbergből e hó 17-ől írják: Románia egykori fejedelme Cuza tete-meni fölött ma reggel a kápolnába gyász isteni tisztelet tartatott a badeni görög lelkész által. A templom közepén egy kis emelvényen állott a nyílt egyszerű fekete virágokkal behintett koporsó, benne fek-vék a halott fekete frakkal, a szemfedőn, mely a hullá alsó részét borította, az evangélium és a feszület volt elhelyezve. Az egyszerű temetési pompán csak kevesen jelentek meg, köztük az elhunyt nje két fivérével s ezek nejeivel és Obolenszky herczeg. Az elköltözött az utolsó években Florenzben élt, honnan csak néhány nap előtt távoztak el. Már huzamos idő óta szenvedett légső bántalmakban, mely utjában még fokozódott. Ámbár e betegséggel még sokáig élhetett volna, de egy szív-szélhűdés váratlanul kioltá életét. Holtteste Moldovába vitetik. Két fia, nem neje házasságából valók; ettől azonban ellogadtattak s anyai szeretettel gondoztatnak.

— A marosvásárhelyi szépirodalmi téren működni kívánó társulat máj. 19-én tartá előértekezletét. Elnöknek Mentovics Ferencz egyhangulag megválasztatván, egy 6 személyből álló bizottság küldött ki az alapszabályok kidolgozása végett. Az egyik

főszempont, mely a társulatnak irányadója leend, a népköltészet gazdag aknájának kivétele.

— Déváról írják nekünk: az ország minden részéből ide összesereglett honvédtisztek, altisztek és közharczosok egészen új arculatot kölcsönöznek más-kor csónades városunkba. A csatáriskolában az ügy-bevezett sánczban naponta folytak a lövésbeni gyakorlatok még pedig kitűnő eredménnyel. A tiszteknek az altisztek és közharczosok iránti humanus bánásmódja semmi kívánni valót sem hagy fel. Maga a polgárság is kedvet kapott egy lövész-társulat alapításához.

— Liebig tanár, állítólag, egy milliót hagyott hátra, vegytani találmányainak nagyban értékesített gyümölcse gyanánt.

— Liptai Pál a „Magyar kalauz Bécsben és a világkiállításán” című gyakorlati hasznú könyvet ad ki 1 frt 50 kr, előfizetési áron.

— A pesti nemzeti színház, újabb határozat szerint, julius hóban zárva lesz, s benne sem drámai, sem operai előadások nem lesznek. A júliusi előadásokra, a hivatalos lap szerint, mintegy 21,000 frtot kellett volna ráfizetni.

— Fekete Gábor, n.-szebeni kir. alügyész, a napokban vezette oltárhoz Sajó vidékének egyik kiváló gyógyítót Balogh Nina k. a. t.

— Komáromi Ferencz m.-vásárhelyi könyvkötő segéd, a Gizella főherczegnő számára készített és küldött csinos jegyzőkönyvért 40 frt tiszteletdíjt kapott.

— A pesti „Federatiunea” gyász keret között Cuza fejedelem halálán kesereg, s felszámálja az elhunyt nagy érdemeit hazája körül. Különös! míg élt elkergették s midőn meghalt, megíratják.

— Megjelent Markovits Iván gyorsírási tankönyve 7-ik kiadásának első része vagyis a „Levelezési gyorsírás”; a „Vitairás” június 1-jén jelenik meg. A mű oly modorban van szerkesztve, hogy abból a gyorsírástól bárki minden tanítói segély nélkül sajátíthatja el. Az egész mű ára 1 frt 20 kr és megrendelhető Lampel Robert pesti könyvárusnál vagy a szerzőnél (Pesten, Lipotutca 34. sz.)

— Megjelent a „Gyorsírási Lapok” XII-ik évfolyamának májusi száma a következő tartalommal: A gyorsírást a bécsi világkiállításán (Kiállított ugyan egy tableau, mely a gabelsbergeri rendszernek tíz nyelvre való alkalmazását tünteti fel, ugymint a német, magyar, lengyel, cseh, román, olasz, dán, angol, fraaszia és spanyol nyelvekre.) Folytatatik a természettanba gyakran előforduló kifejezések rövidítése! Statistikai kimutatások, melyek szerint az ez idén nyitott gabelsbergeri gyorsírási tanfolyamokba összesen 1770 kezdő és 150 haladó lépett be, kik közül a kezdőknek egy harmadrésze képezetett ki a „levelezési” és a haladó felerésze a „vitagyorsírásban.” Új adatok a gyorsírás terjedéséről a női körökben. Praxis. Irodalom., Gyorsírási tanulmányok és humoristikus rajzolatok. A lap megrendelhető a szerkesztőnél Markovics Ivánnál Pesten, Lipotutca 34. sz. és pedig egész évre 2 frttal, tanulók részéről 1 forinttal, szegény tanulók tanár ajánlata folytán ingyen kapják a lapot.

KÖZKIÁLLÍTÁS.

Magyarország a kiállításon.

Az iparpalota minket illető keresztcsarnokában a tárgyak csoportok szerinti beosztása a déli befjárásnál kezdődik. Elöl egy só és egy kőszéngula áll, melyhez az 1. csoport többi kiállítványai csatlakoznak. — E csoport (bányászati) négy oszlopköz körülbelül 350—360 négyzetméternyi térséget tölti be (az oszlopok egymástól való távolság 6 méter, a csarnok szélessége 25 méter). Az 1. csoport után következik a 7. (fémárak) csoport, mely egy oszlopköznel valamivel nagyobb tért foglal el, míg az oldalsarnoknak a fő- vagy hosszcsarnokig nyúló részén a szövő- és ruházati ipar (5. csoport) termékei vannak kiállítva, a rövidáru- ipar czikkei tartalmazó néhány szekrény kivételével, melyek egyformasági szempontból állítottak ki. — A hosszcsarnokban az oszlopok között a csinos rendezés, mint a csoport szerinti felosztás tartatott szem előtt. — E terület középpontját Fischer porcelánkiállítás (9. csoport) képezi. 1. (só), 14. (tudományos műszerek) és 15. (zeneműszerek, zongorák) csoportbeli kiállítványok által körveszve; a hosszcsarnok többi kiállítványait üveg és porcelán (9. csoport), papír, nyomdai és graphikus művek (12 csoport) és órák s tudományos műszerek (14 csoport) képezik. — A hosszcsarnok oldalainak oszlopközei szintén el vannak foglalva. A déli keresztcsarnok (13. b.) berendezése sem szorosan a csoportozati felosztás szerint történt, az ugyanazon csoportba tartozó tárgyak azonban lehetőleg együtt vannak.

E csarnok első negyedén jobboldalról a 9. és 14. csoport, balról a 7. és 9., középen pedig a 8. (faipar) és 11. csoport van elhelyezve; a következő két oszlopköz a 8. csoporté, ezután következik 3 oszlopközlel a 8. (bőripar) csoport s a 3. csoport (vegyszeri ipar) néhány tárgya.

A következő két oszlopköz majdnem kizárólag az oktatásügyi kiállítás (26. csoport)hoz: Ehhez sorakozik a tengerészet (17. csoport) nagyrészt a flumei tengerészeti hatóság kiállítványai, egy oszlopközben. — A hátralevő területet a hadügyi kiállítás (16. csoport) foglalja el, melyet Lehman az

osztrák általános bank, mint a magyar honvédség felszerelési czikkeinek szállítója, megbízásából kitűnően rendezett és díszített. A középpályáon természet után mintázott alakok, felszerelt lovak és huszárok állnak mitrailleurök s hadiszerektől körveszve. A falakat diadaljelvények s a vármegyék címerei ékítik, — míg a városok nagyobb címerei a keresztcsarnok oszlopain vannak felaggatva.

A déli (13. a) keresztcsarnokból az udvari eszterégha jutunk, melynek 520 négyzetméterre terjedő területe a kocsikiállításnak s az 1. csoportba tartozó nyersterményeknek van szánva, s melyből fedett folyosó vezet az udvari pavillonba; ez 35 méter hosszú, 15 méter széles s így 525 négyzetmétert foglal el, melynek egyik felét a magyar háziipar s a 18. csoport (építési anyagok és tervezetek) kiállítása, másik felét pedig a horvát 1., 3., 5., 6., 7., 11. és 12. csoport s Horvát-Slavonia háziipara foglalja el.

A mezőgazdasági pavillon keleti szárny épületében a magyar osztálynak majd egy harmadrésze szintén Horvátország rendelkezésére bocsátatott, mely különösen szesz italokat állít ki nagy mennyiségben. A többi kétharmadrészen s a főcsarnok egy részén Magyarország állítja ki borait, gyapjút, gabonáját és örleményeit. Ez utóbbiak közt foglalnak helyet gyűjteményes kiállításokkal a desti, felsőmagyarországi és bánáti malmok.

A monarchia két felében termelt mezőgazdasági czikkeivel Albrecht főherczeg kiállítása köti össze a magyar és az ausztriai osztályt.

Épületeink már mind elkészültek; kiállításunk az iparpalotában és a gazdasági csarnokban napról-napra közeledik befejezettségéhez s rövid idő múlva kiállításunkkal készen fogunk állni. A világ ítéletét nyugodtan várhatjuk be.

Morva nemzeti öltözetek. A múlt napokban negyven costume alak érkezett meg két nagy kocsiban, melyek parasztférfiakat és nőket ábrázolnak morva nemzeti öltözetben. Festői csoportokban már be is állítottak a körcsarnokba s nem egy látogató figyelmét kótták le. E kiállítást a brünni kereskedelmi kamara rendezte; nem lehet azonban tagadni, hogy e costume-ök mitsem rontanak az országos-vásári jellegen, melybe a körcsarnokot az itt összehajmzott sokféle tárgyak öltöztették.

A kolozsvári piaci-árjegyzék Május 22.

(alsó ausztriai mérő középpár).

Tisztabúza 8 frt 4 kr. Elegybúza 5 frt 60 kr. Arpa 2 frt, 92 kr. Zab 1 fr. 90 kr. Rozs 4 f. 76 k. Törökbuza 4 frt 20 kr. Pityóka 2 frt 80 kr. Marhahus fontja 25 kr.

— Deési piaci árak május 20-dikán 1873 alsó ausztr mérője. Tisztabúza 8 ft. — kr., Elegy buza 6 frt. 60 kr. Rozs 5 frt. 40 kr. Zab 1 frt 70 kr. Fagygyugyertya 40 kr. Marhahus font. 18 Lecse 20 kr. Paszuly 10 kr. Burgonya 3 frt 60 krt Disznózsír 80 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Május 23-án 5% Metalliques 100 frt. 67.75. Kamat — — — 5% Nemzeti kölcsön 71.50 frt. 1860. Kölcsön 99. —. Bankrészevény 967. Hitelin-tézeti részvények 288. —. London 10 ft. st. 110.25 Ezüst 110. —. Cs. kir. arany —. Napoleondór 882 1/2. Urbéri kötvények: Magyarországi 77. —. Temesi 76. —. Erdélyi 75. —. Horváországi —.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Pesten május 24. d. e. 10 ó. 40 p.

Érkezett május 24. d. e. 11 ó. 40 p.

A Deákpárt tegnap este értekezletet tartott a Csemeghyügyben. Pauler hosszabb előadásban részletezte az ügyállást; Csemeghy már kártérítést adott. Számosok nyilatkozata után elhatároztatott, hogy a mai ülésberaz ügy tudomásul vétessék. Fogarasvidék főkapitányává Boér Kálmán neveztetik ki. A pénzügyi bizottság megalakult s megválasztá a költségvetés egyes részeinek előadóit.

A francozia nemzetgyűlésben tegnap a kormánypolitikáról igen nagy fontosságu viták folytak; Thiers kormánya nagy veszélyben forgott.

Felelős szerkesztő: Szász Béla

Arany- és diófa-keretű tükrök, vas ágyak és székek végképeni eladása szállított árak mellett;

viseltes butorok finum új butorokkal becséreltetnek, lehetőleg jutányos ráfizetés mellett,

Gzetz János és társa,

divatúru üzletében.

Kolozavárt, középútea Folly ház,

iskola Alapítvány - Kolozsvári K

(Főter 23 sz. a. a nagy lábosház melletti Hincz-féleház I. emeletén.)

.....	36 és 40 kr.
en, tokban	50 kr.
Költségvetés	
Költségvetés Szófia - BCT	

magyarutczai 22 számú háznál.
Cluj-Napoca.

Protestáns fiuk és leányok számára. 16-rét (128 l.)	
kötve	36 és 40 kr.
Angolvászon kötésben, tokban	50 kr.

számu ház és telek szabad kez-
ből eladó. Értekezhetni iránta bel-
magyarutczai 22 számu háznál.